

Γεφυρώνοντας το χάσμα για πραγματικές μειώσεις των εκπομπών αερίων

Οι απόψεις της Greenpeace για την ανάπτυξη υπαρχόντων και μελλοντικών μηχανισμών της αγοράς άνθρακα

Οι διεθνείς μηχανισμοί της αγοράς άνθρακα έχουν παίξει σημαντικό ρόλο στην προσέλκυση κάποιων αναπτυσσόμενων κρατών σε διεθνή δράση για το κλίμα. Παρόλα αυτά, οι υπάρχοντες μηχανισμοί της αγοράς άνθρακα έχουν αποτύχει να τηρήσουν την υπόσχεσή τους σχετικά με πραγματικές επιπλέον μειώσεις εκπομπών, περιβαλλοντική ακεραιότητα και βιώσιμη ανάπτυξη. Αυτοί οι μηχανισμοί πρέπει να μεταρρυθμιστούν ριζικά και να καθιερωθούν νέοι μηχανισμοί, ώστε να διασφαλιστεί ότι οι μηχανισμοί της αγοράς άνθρακα συνεισφέρουν πραγματικά στη διατήρηση της αύξησης της πλανητικής μέσης θερμοκρασίας όσο πιο κάτω από τους 2°C γίνεται.

Σε αυτή τη σύντομη ενημέρωση, η Greenpeace παρουσιάζει τις απόψεις και τις προτάσεις της για τους υπάρχοντες και τους νέους μηχανισμούς της αγοράς άνθρακα υπό μία νέα, παγκόσμια συμφωνία για το κλίμα.

Αποκλεισμός των προηγμένων αναπτυσσόμενων κρατών από τους Μηχανισμούς Καθαρής Ανάπτυξης (CDM) βασισμένους σε έργα (project-based)

Πολλά από τα έργα που αυτήν την περίοδο δικαιούνται χρηματοδότηση υπό τους Μηχανισμούς Καθαρής Ανάπτυξης (CDM) του Πρωτοκόλλου του Κιότο, δεν εγγυώνται πραγματικές επιπλέον μειώσεις εκπομπών και τα οφέλη που έχουν για τη βιώσιμη ανάπτυξη είναι αμφίβολα. Επίσης, τα έργα των Μηχανισμών Καθαρής Ανάπτυξης γίνονται σε περιορισμένο αριθμό συμμετεχόντων κρατών.

Η Greenpeace θεωρεί ότι οι Μηχανισμοί Καθαρής Ανάπτυξης βασισμένοι σε έργα πρέπει να συνεχίσουν ως εργαλείο των λιγότερο αναπτυσσόμενων κρατών και άλλων αναπτυσσόμενων κρατών με μικρή ικανότητα για δράση, εφ' όσον συμφωνηθούν επαρκείς βελτιώσεις στα κριτήρια βιώσιμης ανάπτυξης. Για τα πιο ικανά κράτη πρέπει να καθιερωθούν νέοι μηχανισμοί, όπως η πίστωση σε έναν τομεακό ή εθνικό στόχο χωρίς κυρώσεις.

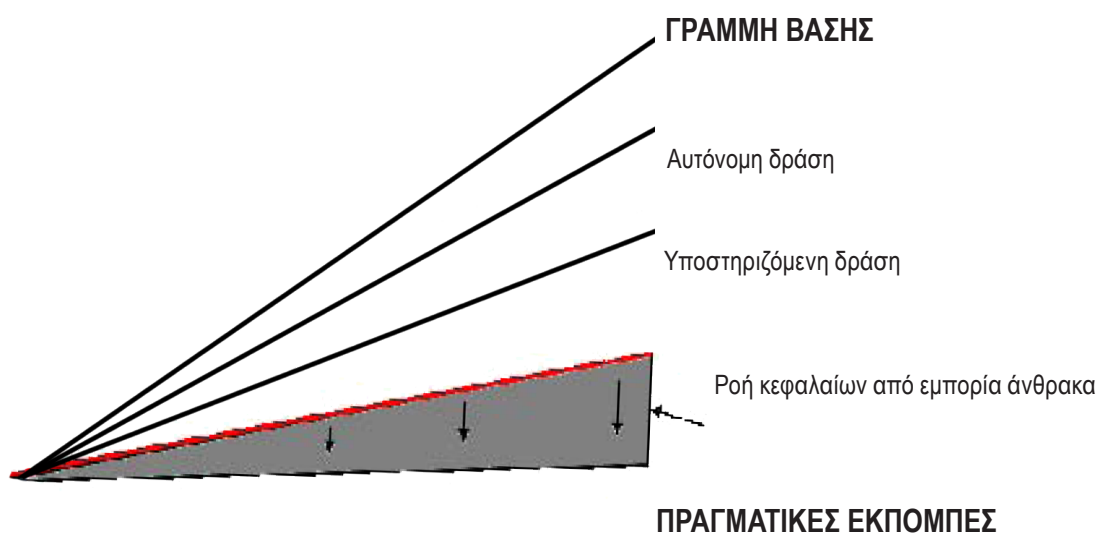
Βελτίωση των συστημάτων αναφορών και παρακολούθησης των οφελών της βιώσιμης ανάπτυξης

Τα συστήματα καταγραφής και παρακολούθησης των οφελών της βιώσιμης ανάπτυξης από τους Μηχανισμούς Καθαρής Ανάπτυξης πρέπει να αναβαθμιστούν. Τα οφέλη της βιώσιμης ανάπτυξης δεν αποτιμώνται χρηματικά κι έτσι οι επενδυτές έχουν μικρό κίνητρο να διασφαλίσουν την επίτευξή τους, εκτός αν πρόκειται για κάποιες εξειδικευμένες αγορές. Αυτή η πρακτική έχει οδηγήσει σε έναν «αγώνα προς τα κάτω», καθώς τα κράτη ελαχιστοποιούν ή απλοποιούν τον παράγοντα βιώσιμης ανάπτυξης στη διαδικασία έγκρισης των έργων, ώστε να προσελκύσουν επενδύσεις. Επιπλέον, χωρίς καμία απαίτηση για παρακολούθηση ή επαλήθευση της επίτευξης των οφελών της βιώσιμης ανάπτυξης, δεν υπάρχει μεγάλο κίνητρο για να διασφαλιστεί ότι ακόμα κι αυτά που περιγράφονται στο έγγραφο σχεδιασμού του έργου θα υλοποιηθούν, σε αντίθεση με τα επιτεύγματα των μειώσεων των εκπομπών.

Οι Μηχανισμοί Καθαρής Ανάπτυξης πρέπει να διασφαλίσουν πραγματικές και περαιτέρω μειώσεις των εκπομπών και να συνεισφέρουν στη βιώσιμη ανάπτυξη. Οι κυβερνήσεις δεν πρέπει να υπονομεύουν την προστασία του κλίματος με το να χάνουν χρόνο και να παίρνουν τους πόρους μακριά από πιο αποτελεσματικές και καθαρές λύσεις. Δαπανηρές, αναξιόπιστες και αναποτελεσματικές τεχνολογίες, όπως η πυρηνική ενέργεια, η δέσμευση και αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα (CCS) και τα μη βιώσιμα αγροκαύσιμα δε θα πρέπει να δικαιούνται χρηματοδότηση.

Ώρα για ένα νέο τομεακό μηχανισμό

Η Greenpeace υποστηρίζει την καθιέρωση ενός νέου μηχανισμού για την αγορά, που θα είναι ειδικά σχεδιασμένος για τα προηγμένα αναπτυσσόμενα κράτη. Η πρόταση της Greenpeace για έναν «μηχανισμό πίστωσης τομεακού στόχου χωρίς κυρώσεις» θα μείωνε περαιτέρω τις εκπομπές των υπαρχόντων σχεδιασμένων εγχώριων μέτρων σε έναν συγκεκριμένο τομέα (για παράδειγμα τον ενεργειακό τομέα). Θα ήταν «χωρίς κυρώσεις» με την έννοια ότι δε θα υπήρχαν κυρώσεις συμμόρφωσης, αν οι σχεδιασμένες επιπλέον μειώσεις δεν επιτυγχάνονταν. Όμως, οι επιπλέον μειώσεις στις εκπομπές θα παρήγαγαν κεφάλαια με την απόκτηση δικαιωμάτων ρύπανσης, η οποία μπορεί να εμπορευθεί στη διεθνή αγορά. Αυτός ο μηχανισμός θα ενθάρρυνε θετικές διαρθρωτικές αλλαγές και μεγάλες μειώσεις στις εκπομπές σε τομεακό ή εθνικό επίπεδο, αντί για μικρές και εξειδικευμένες μειώσεις (όπως έργα υπό τους Μηχανισμούς Καθαρής Ανάπτυξης). Θα επέτρεπε στις εθνικές κυβερνήσεις των αναπτυσσόμενων κρατών να δημιουργήσουν μακροπρόθεσμες εθνικές πολιτικές, όπως για παράδειγμα στην καθαρή ενέργεια και στην εξοικονόμηση ενέργειας.

Ο ρόλος των αγορών άνθρακα στη μείωση των παγκόσμιων εκπομπών

Με μία συμφωνία στην Κοπεγχάγη, οι μειώσεις των εκπομπών που θα επιτευχθούν με τους μηχανισμούς της αγοράς άνθρακα που περιγράφηκαν παραπάνω θα πρέπει να είναι επιπρόσθετες στις αυτόνομες και υποστηριζόμενες δράσεις των αναπτυσσόμενων κρατών. Τα αναπτυσσόμενα κράτη, ειδικά τα προηγμένα αναπτυσσόμενα, πρέπει να ξεκινήσουν την απεξάρτηση των οικονομιών τους από τον άνθρακα με αυτόνομες και υποστηριζόμενες δράσεις αναμφίβολα θετικές (no-regret) ή μηδενικού κόστους εφαρμογής. Αυτές οι «ενισχυμένες δράσεις» πρέπει να υποστηριχθούν από τα αναπτυγμένα κράτη με την τεχνολογία, τη χρηματοδότηση και την ανάπτυξη δυνατοτήτων, με τρόπο μετρήσιμο, ανακοινώσιμο και επαληθεύσιμο. Οι **επιπλέον** μειώσεις από δράσεις **πέρα** των αναμφίβολα θετικών και μηδενικού κόστους, θα συνεισφέρουν στους στόχους συμμόρφωσης των βιομηχανικών κρατών. Με άλλα λόγια, η αγορά δικαιωμάτων ρύπανσης από τα βιομηχανικά κράτη θα πρέπει να οδηγεί σε μειώσεις επιπλέον της απόκλισης κατά 15-30% από τις προβλεπόμενες μειώσεις των αναπτυσσόμενων χωρών.

Οι αγορές άνθρακα θα συνεχίσουν να παίζουν ρόλο στο παγκόσμιο κλιματικό καθεστώς. Για να μείνουν όσο πιο κάτω από το 2% της παγκόσμιας αύξησης της θερμοκρασίας γίνεται, οι παγκόσμιες εκπομπές πρέπει να περιοριστούν όσο πιο κοντά στο μηδέν γίνεται ως το 2050. Αυτό σημαίνει ότι μακροπρόθεσμα θα υπάρχει μικρό περιθώριο για αντισταθμιστικά οφέλη, δηλαδή για μείωση των εκπομπών στα αναπτυσσόμενα κράτη ώστε να επιτραπεί η συνέχιση των εκπομπών στα βιομηχανικά κράτη.

Πιστωτικές μονάδες από τα δάση στην αγορά άνθρακα;

Για την προστασία των δασών, η Greenpeace υποστηρίζει την καθιέρωση ενός πολυμερούς ταμείου δασών, που θα αναπληρώνεται μέσω της αυξημένης δημόσιας οικονομικής υποστήριξης. Ο δημόσιος έλεγχος της κατανομής των κεφαλαίων είναι ζωτικός για να καθοριστούν οι πολιτικές ενέργειες που είναι πιο επείγουσες για την προστασία των δασών, καθώς κι ότι τα μέτρα έχουν σαφή καθαρά οφέλη για τους πληθυσμούς που εξαρτώνται από τη βιοποικιλότητα και τα δάση. Επιπλέον, η οικονομική ανάλυση δείχνει ότι κράτη όπως η Κίνα, η Ινδία και η Βραζιλία ίσως χάσουν δεκάδες δισεκατομμύρια δολάρια για επενδύσεις στην καθαρή ενέργεια υπό τους μηχανισμούς της εμπορίας άνθρακα, εάν τα μέτρα για την προστασία των δασών συμπεριληφθούν στην αγορά άνθρακα.

Η Greenpeace καλεί όλα τα Μέρη να αντιταχθούν στην ενσωμάτωση πολιτικών μείωσης εκπομπών από αποδάσωση και υποβάθμιση των δασών στα αναπτυσσόμενα κράτη (REDD) στους μηχανισμούς αγοράς άνθρακα.